

ÇELİK KONSTRÜKSİYON ÜRÜNLERİ ÜRETİMİ YAPAN BİR FİRMANIN İŞ KAZALARI ANALİZİ

Mehmet Ali ZENGİN, Yunus KARA

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Havza Meslek Yüksekokulu, Mülkiyet Koruma ve Güvenlik
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Avanos Meslek Yüksekokulu
E.posta: mehmetali.zengin@omu.edu.tr ,yunuskara@nevsehir.edu.tr

1. GİRİŞ

İş kazaları insan hayatına verdiği maddi zararlarının yanında, hem çalışanlara hem de işletmelere dolayısıyla ulusal ekonomiye önemli ölçüde maddi bir zarar ve yük getirmektedir. İş yerlerinde iş kazaları istatistiklerinin tutulması, iş kazaları analizlerinin kapsamlı ve düzenli bir biçimde yapılması ile iş kazaları gelişmiş ülkelerde en aza indirilebilmektedir.

Türkiye'de ise, her yıl iş kazaları nedeni ile binlerce çalışmamız hayatını kaybetmekte, sakat kalmakta veya geçici de olsa iş hayatından uzaklaşmaktadır[1]. Çalışanlarımızın iş hayatından uzaklaşması işletmelere hem doğrudan hem de dolaylı olarak birçok maliyetle karşı karşıya getirmektedir[2].

İş kazaları ve meslek hastalıklarından dolayı oluşan ekonomik yük küresel GSYH'nın %4'ü kadardır. ILO ya göre her 15 saniyede 160 iş kazası meydana gelmekte ve 1 kişi de hayatını kaybetmektedir. Ülkemizdeki iş kazaları istatistikleri de ne yazık ki hiç iç açıcı değildir. Zira Türkiye iş kazalarında Avrupa'da 1. Dünyada ise 3. Sıradadır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından yayınlanan 2015 yılı iş kazası ve meslek hastalıkları raporuna göre 34.625'i bayan olmak üzere toplam 241.547 kişi iş kazasına maruz kalmıştır. Aynı raporda toplam 95.617 kişi geçirilen iş kazası sonucunda 5 gün ve daha fazla sürelerle işe devam edememişlerdir. Toplam 2.992.070 işgücü günü kaybı meydana gelmiştir. Bu durumda Türkiye ekonomisi için önemli kayıplardandır.

2. AMAÇ

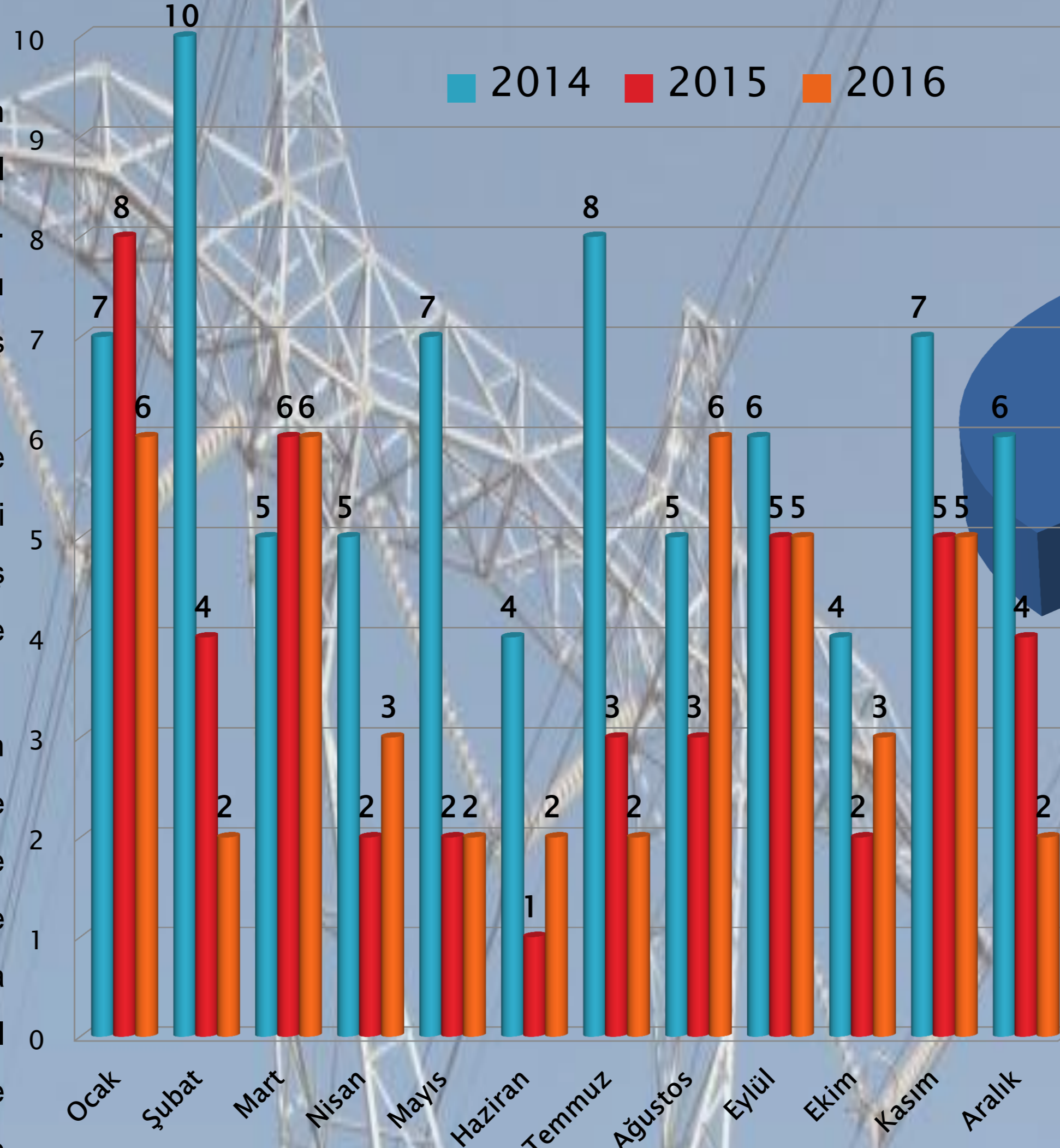
Metal sektöründe faaliyet gösteren işletme 2007 yılında İzmir Organize Sanayi bölgesinde kurulmuştur. İşletme mevcut faaliyetlerini 35.439 m2 alan üzerinde kurulu fabrika sahasında sürdürmektedir. Firmanın 42'i beyaz yaka ve 304 mavi yaka olmak üzere toplam 346 personeli bulunmaktadır. Mevcut tesiste, 750 kV'a kadar enerji nakil hatları için kafes yapıda direkler, trafo merkezleri için her türlü çelik yapılar, her türlü yapılar, her türlü iletişim hattı direkleri, aydınlatma ve bayrak direkleri gibi çeşitli çelik konstrüksiyon ürünleri üretimi yapmakta ve ürettiği çelik konstrüksiyon ürünlerinin galvaniz kaplama işlemi de gerçekleştirmektedir. Çelik konstrüksiyon üretim faaliyetinde kapasite artışı, tesiste tek vardiya yerine 3 vardiya çalışma düzeninde yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Bu çalışmanın amacı, iş sağlığı ve güvenliği çalışmalarında tehlike ve risklerin belirlenmesi konusunda anahtar sayılabilecek risk analizini uygulamak için, hem bireysel çalışmalara olanak sağlaması hem de kısa zamanda sonuç almaya yardımcı olması nedeniyle 2014-2016 yılları arasında firmada meydana gelmiş iş kazalarını incelemektir. İşyerinde yaşanan iş kazalarının inceleme sonucunda işyerindeki tehlikeler ve bu tehlikelerden oluşabilecek riskler belirlenmiştir.

3. MATERYAL VE YÖNTEM

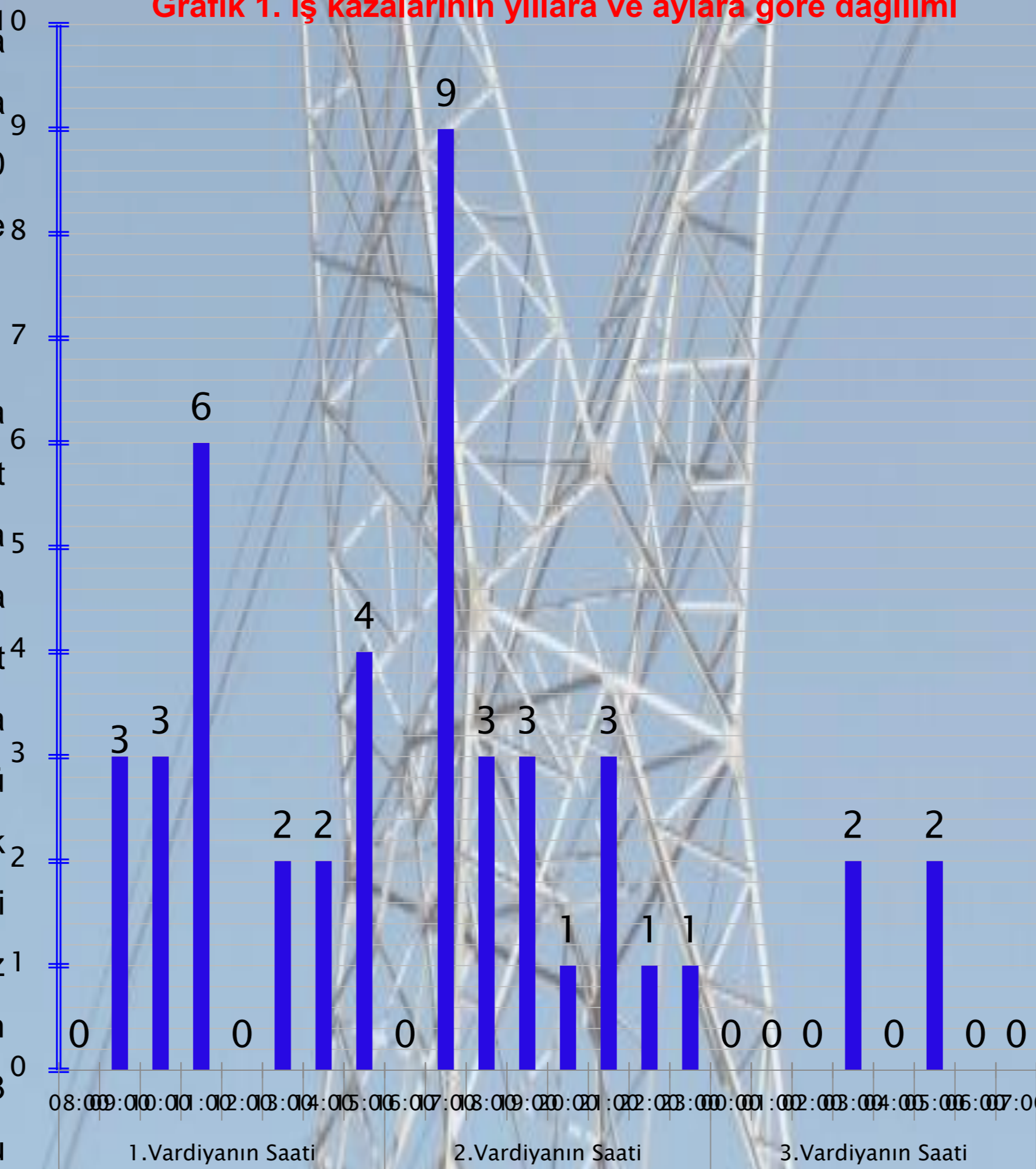
Mevcut fabrikadaki iş kazaları istatistikleri 2014 – 2016 yıllarını kapsamaktadır. İş kazalarında küçük yada büyük ayırımı yapılmaksızın her türlü zaman kaybına ve maddi kayba neden olan 161 adet İş Kazası İnceleme Raporlarından analiz yapılarak grafikler düzenlenmiştir. Yapılan analizlere revire gelmeyen ya da raporlanmayan iş kazaları dahil edilmemiştir.

4. BULGULAR

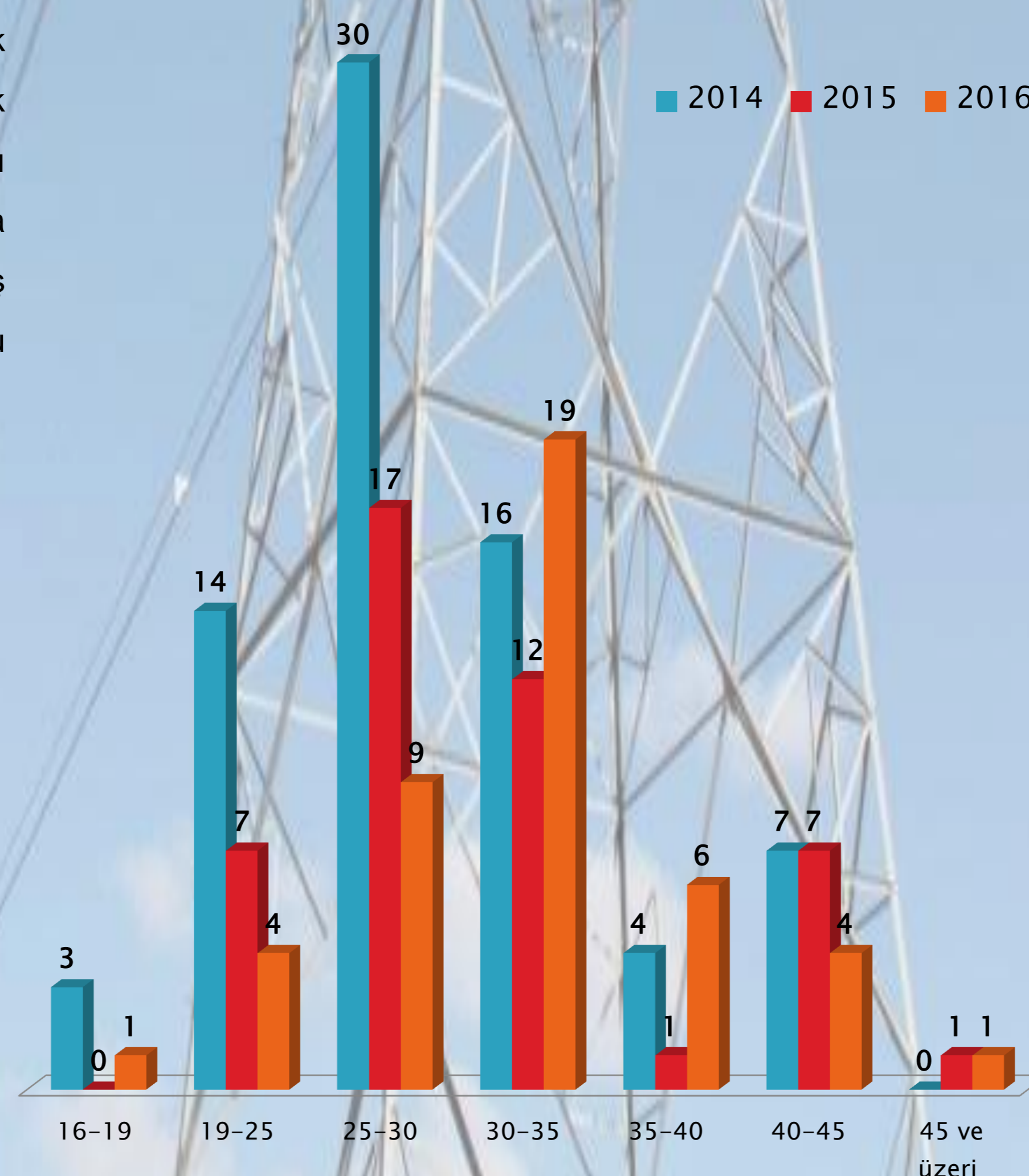
İncelemesi yapılan üç yıllık dönemde fabrikada 269.836,87 adam.saat çalışma yapılmış, ayda ortalama 329 işçi çalıştırılmıştır. Bu dönem içerisinde toplam 161 adet iş kazası meydana gelmiştir. Bu kazalar nedeniyle 2014-2016 yılları arasında iş günü kaybı 838 gün olmuştur. İş kazası nedeniyle kayıp iş günü olan 838 günün %99'u (829 gün) hastaneden alınan istirahatlerdir.

Grafik 1. İş kazalarının yıllara ve aylara göre dağılımı

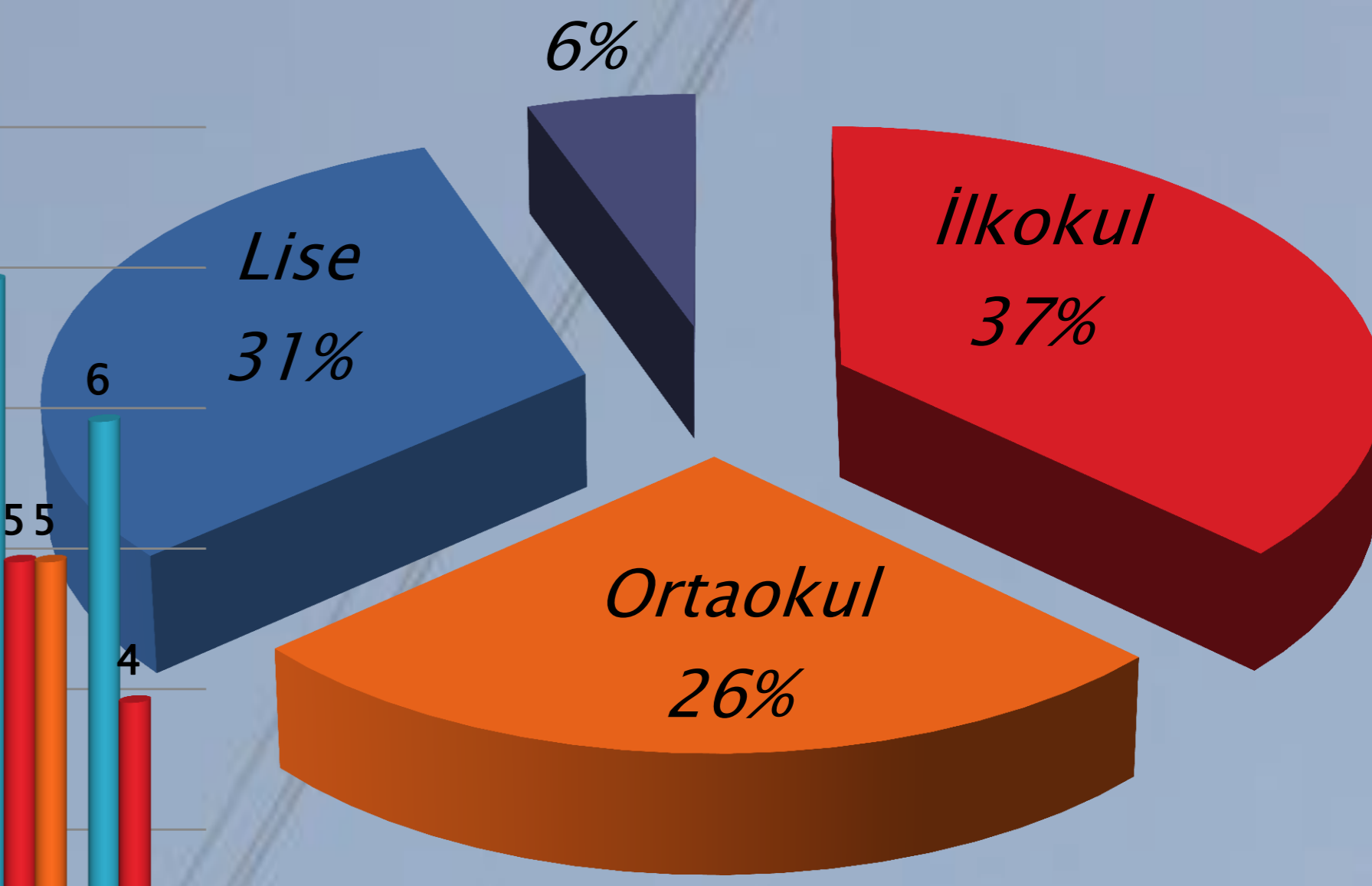

Grafik 2. Vardiya çalışma saatlerine göre iş kazası dağılımı

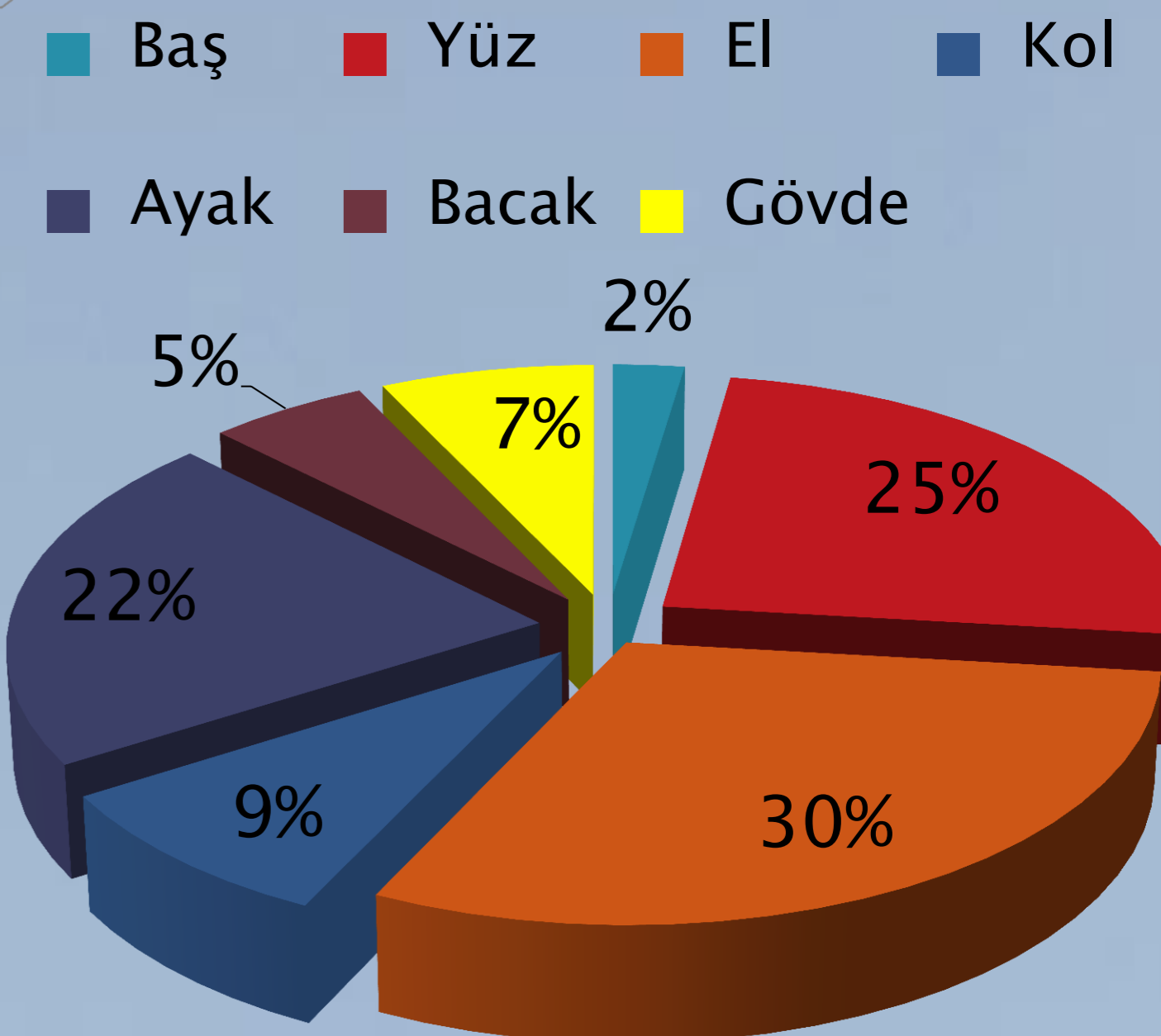

Grafik 3. İş kazalarının yaşlara göre dağılımı

Üniversite

Grafik 4. İş kazalarının eğitim seviyesine göre dağılımı

Grafik 5. İş kazalarının uzuvlara göre dağılımı

5. SONUÇLAR

Fabrikada toplanan istatistik verilerin ışığı altında iş kazaları değerlendirildiğinde; İş kazaları geçirenlerin yaşı, öğrenim durumu, kazayı geçirdikleri saatler, vücutlarında etkilendikleri yerler ve kazayı geçirdikleri aylar ayrı ayrı irdelenmiştir. İş kazalarının en çok görüldüğü aylar ocak ve şubat aylarında olduğu belirlenmiştir. Üretim kayıtları da incelendiğinde en fazla üretimin bu aylarda olduğu belirlenmiştir. Vardiya çalışma saatlerine göre iş kazalarının ise en fazla işe başlama, çay molaları ve yemek aralarından sonra olduğu tespit edilmiştir. İş kazalarının yaşlara göre dağılımında ise en fazla 25-30 yaş arasının iş kazası geçirdiği görülmektedir. En fazla çalışan iş gücünün bu yaş aralığı olmasından kaynaklanmaktadır. Eğitim seviyesi ilkökullü olan kişiler %37 iş kazası oranı ile en fazla iş kazası geçiren gruptur. Fabrika da konstrüksiyon üretiminde CNC ve kesme tezgahlarının kullanılmasından dolayı en fazla iş kazasının gözlemlendiği uzuvlar el, yüz ve ayak bölgesinde olmaktadır. El bölgesinde kesilmeler, sıkıştırmalar; ayak bölgesinde de malzeme düşürmesi şeklinde yaralanmalar gözlenmektedir. Yüz bölgesinde ise kesme işleminden ve kaynak yapımından kaynaklı iş kazaları görülebilmektedir.

KAYNAKLAR

- 1.Ceylan, H. (2011). Türkiye'deki İş Kazalarının Genel Görünümü ve Gelişmiş Ülkelerle Kıyaslanması. 3(2),18-24.
- 2.Kaynak, T., Adal, Z., ,Ataay, G., Uyargil, C., Sadullah, Ö., Acar, C.A., Özçelik, O.,Dündar, G., ve Uluhan, R.(2000). İnsan Kaynakları Yönetimi. İstanbul: Dönence.
- 3.Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından yayınlanan 2015 yılı iş kazası ve meslek hastalıkları raporu.
- 4.Çelik Konstrüksiyon Ürünleri Üretimi Yapan Bir Firmanın İş Kazası Raporları.